

Datum : 16 februari 2026

Aan : gemeenteraad

Van : griffier

Betreft : Raadsvoorstel wijziging gedragscodes en procesafspraken

0. Aanleiding

Tijdens de raadskamerbespreking van het voorstel voor wijziging van de gedragscodes en de procesafspraken, op 11 februari jl., heeft de heer Loor zich gericht tot de griffier met een verzoek aan hem om te reageren op zijn bijdrage aan het debat in de raadskamer. Op zijn verzoek heeft de griffier aangegeven bereid te zijn om op korte termijn een notitie aan de raad beschikbaar te stellen die ingaat op het door de heer Loor gestelde. Deze notitie doet gestand aan die toezegging.

1. Inhoudelijk

De heer Loor geeft aan dat het voorstel dat nu voorligt onvoldoende houvast of bescherming biedt voor slachtoffers van grensoverschrijdend gedrag. Het schrappen van de bepalingen rondom sociale integriteit, de enkele verwijzing naar het reglement van orde en de handhaving van de gedragscode als doel van de procesafspraken, vormen tezamen een te beperkte mate van houvast en bescherming van en voor slachtoffers.

Een meer uitgebreide tekst op dit punt, waarin expliciet wordt uitgesproken dat de procesafspraken ook van toepassing zijn bij ongewenst of grensoverschrijdend gedrag in de vorm van intimidatie, agressie, geweld en discriminatie en daarmee vergelijkbare misdragingen in onderlinge omgang, acht de heer Loor op zijn plaats.

2. Het voorstel

Een van de aanbevelingen in het rapport van professor Van Eijbergen is om de scope van de gedragscodes te verbreden. Dit te doen door ze niet alleen toe te spitsen op fraude en corruptie, maar ook over grensoverschrijdend gedrag.

In het voorstel voor de gewijzigde gedragscodes is dit tot uitdrukking gebracht door de toevoeging in de inleiding op de gedragscodes van de volgende tekst:

Naast integriteit staat ook grensoverschrijdend gedrag volop in de publieke aandacht. Onder grensoverschrijdend gedrag verstaan we alle gedragingen die de grenzen van wat de ander acceptabel vindt overschrijdt. Grensoverschrijdend gedrag kan vele vormen aannemen, waaronder (seksuele) intimidatie,

pesten, verbale en non-verbale agressie, en machtsmisbruik, De gedragsregels hieromtrent staan beschreven in het Reglement van Orde, artikel 50.

Het is evident dat hiermee bedoeld is om aan te geven dat situaties van grensoverschrijdend gedrag behoren tot de scope van de gedragscode en de procesafspraken. Maar de vraag is of dit hiermee in voldoende expliciete mate tot uitdrukking wordt gebracht en of de formulering nog aangescherpt dient te worden.

De verwijzing naar artikel 50 van het reglement van orde is begrijpelijk, maar gezien de actuele tekst ervan kan ook dit als een onvoldoende expliciete bepaling worden ervaren; dat deze bepaling onvoldoende duidelijk maakt dat de gedragsregels zich uitstrekken tot gedrag dat zich voordoet in de vorm van intimidatie, agressie, geweld en discriminatie en daarmee vergelijkbare misdrijvingen in de onderlinge omgang. Daarnaast ziet het Reglement van Orde op het gedrag tijdens vergaderingen, niet op gedrag dat aan de orde is buiten de Politieke Avond. En daarmee is de enkele verwijzing naar het reglement onvoldoende.

3. Amendement op de gedragscodes

Om expliciet tot uitdrukking te brengen dat en waarom grensoverschrijdend gedrag tot de scope van de gedragsregels en de procesafspraken behoort kan de voorgestelde passage:

Naast integriteit staat ook grensoverschrijdend gedrag volop in de publieke aandacht. Onder grensoverschrijdend gedrag verstaan we alle gedragingen die de grenzen van wat de ander acceptabel vindt overschrijdt. Grensoverschrijdend gedrag kan vele vormen aannemen, waaronder (seksuele) intimidatie, pesten, verbale en non-verbale agressie, en machtsmisbruik, De gedragsregels hieromtrent staan beschreven in het Reglement van Orde, artikel 50.

worden **aangepast** tot:

Naast integer gedrag is ook grensoverschrijdend gedrag onderwerp van deze gedragscode. Grensoverschrijdend gedrag heeft zeer belastende gevolgen voor hen die het hebben moeten ondergaan en voor hun omgeving. Een zodanig belastende werking dat er sprake kan zijn van een persoonlijke en zakelijke ontwrichtende werking. Om die reden moet dit gedrag hier in het bijzonder vermeld worden. Onder grensoverschrijdend gedrag verstaan we alle gedragingen die de grenzen van wat de ander acceptabel vindt overschrijdt. Grensoverschrijdend gedrag kan vele vormen aannemen, waaronder (seksuele) intimidatie, pesten, verbale en non-verbale agressie, en machtsmisbruik. De gedragsregels hieromtrent kunnen nader beschreven worden in het Reglement van Orde, artikel 50.

4. Amendement op de procesafspraken

Om expliciet tot uitdrukking te brengen dat de procesafspraken van toepassing zijn op vormen van grensoverschrijdend gedrag kan direct na het voorwoord een kopje “reikwijdte” aan de procesafspraken worden **toegevoegd**:

Reikwijdte

Deze procesafspraken zien op mogelijke integriteitsschendingen in de breedst mogelijke zin. Hieronder verstaan we schending van de gedragscodes¹, schendingen van andere wetten en regels en ongewenst of grensoverschrijdend gedrag in de vorm van (seksuele) intimidatie, pesten, verbale en non-verbale agressie, geweld, machtsmisbruik en discriminatie en daarmee vergelijkbare misdragingen in de onderlinge omgang.”

In de eerste zin van het voorwoord kan de beperkende toevoeging ‘zoals beschreven in de gedragscodes’ geschrapt worden zodat deze als volgt komt te luiden:

De voorliggende procesafspraken over de handhaving van de integriteit van het gemeentebestuur (hierna: Procesafspraken Integriteit) zijn procedurele afspraken die wij – raadsleden, wethouders en burgemeester van de gemeente Arnhem – met elkaar hebben gemaakt over een zorgvuldige handelwijze bij mogelijke integriteitsschendingen.

5. Motie Reglement van Orde

Om ook in ons RvO duidelijk te maken dat de gedragsregels zich uitstrekken tot gedrag dat grensoverschrijdend is, kan de raad bij motie uitspreken om in de eerstkomende wijziging van het RvO een bepaling van deze aard op te nemen.

De huidige tekst van artikel 50 van het RvO luidt als volgt (met in rood een suggestie voor een toekomstige aanvulling):

Artikel	Handhaving orde; schorsing
50	
1.	Een spreker mag in diens betoog niet worden gestoord, tenzij: a. de voorzitter van de vergadering het nodig oordeelt. b. De voorzitter toestaat dat een lid de spreker interrumpeert. Interrupties moeten bestaan uit korte opmerkingen of vragen, zonder inleiding. De voorzitter van de vergadering kan bepalen dat de spreker zonder verdere interrupties diens betoog zal afronden.
2.	Indien een spreker zich beledigende of onbetamelijke uitdrukkingen veroorlooft, - zich schuldig maakt aan grensoverschrijdend of respectloos gedrag² in de richting van collega amtsdragers, ambtenaren en/of gasten , afwijkt van het in behandeling zijnde onderwerp, dan wel anderszins de orde verstoort, wordt deze door de voorzitter van de vergadering tot de orde geroepen. Indien de spreker hieraan geen gevolg geeft, kan de voorzitter van de vergadering de spreker gedurende de vergadering, waarin dat plaats vindt, over het aanhangige onderwerp het woord ontzeggen.
3.	De voorzitter van de vergadering kan ter handhaving van de orde de vergadering voor een door de voorzitter te bepalen tijd schorsen en - indien na de heropening de orde opnieuw wordt verstoord - de vergadering sluiten.
4.	De kamervoorzitter kan een raadskamer voorstellen aan een lid of fractievolger dat door diens gedragingen de geregelde gang van zaken belemmert, het verdere verblijf in de vergadering te ontzeggen. Over het voorstel wordt niet beraadslaagd. Na aanneming daarvan verlaat het lid of de fractievolger de vergadering onmiddellijk. Zo nodig laat de kamervoorzitter hem verwijderen. Bij herhaling van diens gedrag kan de raad diegene bovendien voor ten hoogste drie maanden de toegang tot de vergadering ontzeggen

¹ De gedragscodes voor raadsleden en fractievolgers, voor wethouders en voor de burgemeester

² Hieronder onder meer te verstaan: pesten, intimideren, uittachen, bespotten.